

2

3

4

Den uovervinnelige krigsseileren

I 2009 døde krigsseileren og soldaten Gunnar Knudsen fra Larvik. På selveste datoen for D-dagen har filmen om hans liv, laget av Rune Sørлие og Yngve Rakke, premiere på Ga-leiskuret.

GUNNAR KNUDSEN dro til sjøs etter folkeskolen og ble siden krigsseiler. I 1944 ble han innrullert i marinen, og 6. juni ble han en del av de allierte styrkene som en gang for alle skulle knekke den tyske krigsmakten gjennom invasjonen i Normandie. Minnen fra denne dagen og den neste uka fikk Gunnar aldri slettet fra minnet sitt. Disse redselstimene kom tilbake til ham, natt etter natt, gjennom hele livet hans.

«Ord kan ikke beskrive det som skjedde denne dagen. Alt eksploderte rundt oss da vi fikk landkjenning. Ingen visste at det var en større tysk styrke som ventet på oss. De første soldatene som gikk i land ble slaktet ned for fote.», fortalte han til forfatter Oddvar Schølberg i boka som er skrevet om ham.

Alle de 100 soldatene som hadde vært om bord i Gunnar Knudsens båt ble

drept. Det haglet med granater, døde soldater ble slengt rundt som filledukker, og i sjøen fløt hundrevis av lik. Over drønnet de store bombeflyene. De kom i bølge etter bølge.

FØRST DA han i år 2000 fikk en forespørsel fra Aktive Fredsreiser om han kunne tenke seg å bli tidsvitne, startet et nytt kapittel i Gunnar Knudsens liv. Han åpnet seg opp og bidro til at tusenvis av ungdommer fikk øynene opp for hva hans generasjon har bidratt med for forebygge menneskeforakt og kjempe mot nazisme.

Og her kommer Rune Sørлие og Yngve Rakke inn.

- Jeg kjente Gunnar fra bilsportmiljøet i Larvik, sier Rune Sørлие som var fascinert av den gamle krigsseilerens historie akkurat slik Stavernspatriot Yngve Rakke var.

- Vi hadde begge kamera, vi var opp-tatt av film og det var nok ikke unaturlig at planene om en film om Gunnar etter hvert tok form, sier Sørлие.

Først i 2006 ble planene realisert. Filmteamet søkte Larvik kommune om støtte og fikk drahjelp. De to filmskaperne hadde med seg en idéskisse, men langt fra noe manus.

- Gunnar var som sagt tidsvitne og vi ble med ham både til Paris og Normandie der han hadde opplevd noen av sine verste traumer gjennom et tøft liv. Tenk han var i førstelinja på Omaha Beach i

Normandie sammen med 100 amerikannere som alle ble drept, sier Sørлие som vet at det kostet Gunnar Knudsen mye å stadig måtte gjenfortelle historien til norske ungdommer.

Tilfeldigheten var slik at med på bussen til Normandie, var 13 år gamle Kenny Sandford fra Larvik. Bestefaren hans, Erling, var sjåfør på bussen og der og da fikk Rune og Yngve en idé.

- HVA OM VI brukte Kenny i filmen? Så kunne Gunnar fortelle historien sin til ham.

Som sagt så gjort, og Kenny som nå har blitt 24 år, gikk rett inn i rollen.

- Målet var å lage innslag fra ulike scenarier fra turen som skulle fange det levende og naturlige, sier Yngve Rakke.

- Jeg har alltid vært historieinteressert, og Gunnar var en god forteller. Selv om han måtte fortelle historiene opp igjen en del ganger på grunn av filmingen, sier Kenny.

Vel tilbake i Stavern fortsatte filmingen med Gunnar Knudsen. I Minnehallen, på Verftet, sammen med Kjell Magne Bondevik og forfatter Oddvar Schølberg. 24 timer råmateriale lå igjen etter at filmprosjektet var avsluttet.

Så ble det stille.

- Jeg tenkte på et tidspunkt at vi måtte gi opp hele filmdrømmen. Vi hadde ikke penger til å bearbeide alt råmateriale, sier Sørлие som helt til det siste hadde et håp om å fullføre prosjektet før hoved-

personen gikk bort.

Slik gikk det ikke.

- MEN VI MENTE begge at vi skyldte Gunnar å ferdigstille filmen. Så vi trosset de økonomiske utfordringene, tok skjeen i egen hånd og har nå redigert filmen ned til en 30 minutters dokumentarfilm tilpasset skoleungdom, sier Sørлие som tror Gunnar Knudsen selv ville kjent seg igjen i det som blir presentert.

- Gunnar trivdes med å fortelle historien sin til ungdommen. Han var ingen skrytepave, og forteller sin unike historie veldig neddempet og levende, sier Yngve.

- Gunnar var bitter som alle andre krigsseilere av den behandlingen de fikk av den norske stat etter krigen. Men da han ble spurt av Aktive Fredsreiser om han ville bli med som tidsvitne, takket han først nei. «Jeg har aldri sittet i konsentrasjonsleir», var argumentet. Men han hadde så visst bidratt på sitt vis, mente ferdreisene og slik ble han engasjert, forteller Rune Sørлие.

Tirsdag 6. juni er det urpremiere på Vestfoldmuseene på formiddag for Gunnar Knudsens familie og andre innbudte.

Senere på kvelden er det gratis inn-gang for alle interessert i skur 16 på Verftet.

NILS-ERIK KVAMME
99203704

nils-erik.kvamme@op.no